

LATVIEŠU VALODAS UN LITERATŪRAS VALSTS 52. OLIMPIĀDES IETEICAMO INFORMĀCIJAS RESURSU SARAKSTS

Latviešu valodas un literatūras olimpiāde 5. un 6. klasei

Olimpiādes tēma: *Hans Kristians Andersens un t.s. Nobela balva bērnu literatūrā (2026)*

Literārie darbi novada olimpiādei: H. K. Andersena pasakas

1. Lielais Klāvs un Mazais Klāvs
2. Mazā nāra
3. Karaļa jaunais tērps
4. Lidojošā pūra lāde
5. Cūkgans
6. Lāpāmā adata
7. Muļķa Ansis
8. Divpadsmit pasažieri
9. Ūdens lāse
10. Sudraba grasis

Ieteicamie avoti novadu posmam:

1. AudioPasakas. (2021). *Hanss Kristians Andersens "Pasakas"* [YouTube audio playlist]. YouTube. <https://www.youtube.com/playlist?list=PLD3IOwu6v5WKa7VHL5Wrcs-jt9YEAuRxW>
2. BMVB. (2024). *Andersena pasaku košumā*. Muzeoloģija.lv. <https://www.muzeologija.lv/lv/andersena-pasaku-kosuma>
3. Krops, J. (2017). 26. oktobris. *Hanss Kristians Andersens atsāk mācīties skolā* [Audio raksts]. LSM / Latvijas Radio. <https://lr1.lsm.lv/lv/raksts/sii-diena-vesture/26.-oktobris.-hanss-kristians-andersens-atsak-macities-skola.a94092/>
4. Latvijas Literatūras portāls. (n.d.). *Hansa Kristiana Andersena balva*. Latvijas Literatūras portāls. <https://www.literatura.lv/apbalvojumi/1063224>
5. Latvijas Nacionālā bibliotēka. (n.d.). *Vārdu mūzika – Starptautiskā bērnu grāmatu diena*. Latvijas Nacionālā bibliotēka. https://www.lasamkoks.lv/lat/2_aprilis/2797-vardu-muzika-starptautiska-bernu-gramatu-diena
6. Letonika.lv. (n.d.). *Hanss Kristians Andersens*. Letonika.lv. <https://www.letonika.lv/groups/?title=Hanss%20Kristians%20Andersens/38570>
7. Satori. (2025). *Inese Zandere un Gundega Muzikante nominētas prestižajai Andersena balvai*. Satori. <https://satori.lv/article/inese-zandere-un-gundega-muzikante-nometas-andersena-balvai>

8. VisitDenmark. (n.d.). *Hans Christian Andersen's Denmark*. VisitDenmark. <https://www.visitdenmark.com/denmark/things-do/danish-culture/hans-christian-andersen>

Literārie darbi valsts olimpiādei:

1. Brūveris, P. (2015). *Grāmata Gundegai* (ilustrēja G. Muzikante). Zvaigzne ABC. ISBN 9789934023859.
2. Zandere, I. (2023). *Putni mūs redz* (ilustrēja A. Runde). Liels un mazs. ISBN 9789934574801.

Ieteicamie avoti valsts posmam:

1. Latvijas Literatūras portāls. (n.d.). *Hansa Kristiana Andersena balva*. Latvijas Literatūras portāls. <https://www.literatura.lv/apbalvojumi/1063224>
2. Latvijas Nacionālā bibliotēka. (n.d.). *Vārdu mūzika – Starptautiskā bērnu grāmatu diena*. Latvijas Nacionālā bibliotēka. https://www.lasamkoks.lv/lat/2_aprilis/2797-vardu-muzika-starptautiska-bernu-gramatu-diena
3. Satori. (2025). *Inese Zandere un Gundega Muzikante nominētas prestižajai Andersena balvai*. Satori. <https://satori.lv/article/inese-zandere-un-gundega-muzikante-nominetas-andersena-balvai>

Latviešu valodas un literatūras olimpiāde 8. un 9. klasei

Olimpiādes tēma: *Piedzīvojumi un vēsturiskie mīti latviešu literatūrā*

Literārie darbi novada olimpiādei

1. **Kļavis, Aivars.** *Melnais akmens*. Rīga : Zvaigzne ABC, 2018

Literārie darbi valsts olimpiādei

1. **Kļavis, Aivars.** *Melnais akmens. Triloģijas „Ceļš uz nezināmo zemi” 1. grāmata*. Rīga : Zvaigzne ABC, 2018
2. **Kļavis, Aivars.** *Bēgšana no čūsku valstības. Triloģijas „Ceļš uz nezināmo zemi” 2. grāmata*. Rīga : Zvaigzne ABC, 2018
3. **Kļavis, Aivars.** *Asinis uz dzintara. Triloģijas „Ceļš uz nezināmo zemi” 3. grāmata*. Rīga : Zvaigzne ABC, 2018

Par autora personību un daiļradi

1. **Aivars Kļavis.** Pieejams: <https://www.literatura.lv/personas/aivars-klavis>
2. **Gunta Bereļa saruna ar Aivaru Kļavi „...labāk būtu izmācīties par kādu dakteri vai inženieri.”**
<https://berelis.wordpress.com/2009/02/01/labak-butu-izmacijies-par-kadu-dakteri-vai-inzenieri-saruna-ar-aivaru-klavi/#more-7>
3. **Berelis, Guntis. Godiņš, Guntars.** *Aivars Kļavis: „...mani atpakaļ realitātē vienmēr noliek dzīve.”* Latvju Teksti, Nr. 10, 2012.
4. **Jundze, Arno.** Saruna ar rakstnieku Aivaru Kļavi: No kurienes mēs nākam.
Pieejams: <https://nra.lv/kultura/personibas/237915-saruna-ar-rakstnieku-aivaru-klavi-no-kurienes-mes-nakam.htm>
5. **Nagle, Gunita.** *Rakstu sev*. Recenzija. IR. 20.03.2018.
6. **Tilaks, Dzintars.** *Pie rakstnieka Aivara Kļavja Skultes pagastā.*
Pieejams: <https://lr2.lsm.lv/lv/raksts/100-no-mums/pie-rakstnieka-aivara-klavja-skultes-pagasta.a101910/>
7. **Beinerte, Vija.** *Veiksmes vējš nelaimes kuģa burās. Saruna ar rakstnieku Aivaru Kļavi.*
Pieejams: <https://www.la.lv/veiksmes-vejs-nelaimes-kuga-buras-saruna-ar-rakstnieku-aivaru-klavi>
8. **Aivars Kļavis.** *Triloģija „Ceļš uz nezināmo zemi” (2018)*
Pieejams: <https://burtkoki.wordpress.com/tag/vesturiskie-romani/>
9. **Aivars Kļavis.** „*Melnais akmens*”
Pieejams: <https://sienakaudze.lv/2018/04/aivars-klavis-melnais-akmens/>
10. **Kļavis, Aivars.** *Melnais akmens*. 1. sērija.
Pieejams: <https://www.youtube.com/watch?v=zseX4TMK3os>
11. **Kļavis, Aivars.** *Melnais akmens*. 2. sērija.
Pieejams: <https://www.youtube.com/watch?v=EQQzB-7CJyI>
12. **Kļavis, Aivars.** *Melnais akmens*. 3. sērija.
Pieejams: <https://www.facebook.com/zvaigzneabc/videos/aivars-k%C4%BCavis-melnais-akmens-3-s%C4%93rija/1815693821785891/>

13. **Kļavis, Aivars.** *Melnais akmens*. 4. sērija. Intervija ar skolotāju Ingu Zemīti

Pieejams: <https://www.youtube.com/watch?v=vVH3TjwKaKY>

Dotais papildu literatūras un avotu saraksts nav nedz visaptverošs, nedz obligāts. Olimpiādes izstrādātāji negarantē, ka uzdevumos iekļautie avoti tiks ņemti tieši no šīm krātuvēm. Norādīto uzziņas avotu uzdevums ir palīdzēt izprast autorus un to daiļradi kopumā un iedziļināties valodas, literatūras un kultūras aspektos.

Latviešu valodas un literatūras olimpiāde 11. un 12. klasei

Olimpiādes tēma: *Baltu mītu un vēstures zīmes literatūrā*

Literārie darbi novada olimpiādei

1. **Aspazija.** *Vaidelote*. Drāma no leišu pagātnes 5 cēlienos. No: Kopoti raksti, 3. sēj. Rīga: Liesma, 1986.

vai

1. **Aspazija.** *Vaidelote*. No: Kopoti raksti, 1. sēj. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds. 2017.

vai

atrodama: <https://letonika.lv/literatura/Aspazija>

2. **Rainis.** *Indulis un Ārija*. Jaunības traģēdija. No: Kopoti raksti, 10. sēj. Rīga: Zinātne, 1980.

vai

atrodama: <https://letonika.lv/literatura/Rainis>

Literārie darbi valsts olimpiādei

1. **Aspazija.** *Zalša līgava*. Teiku drāma 7 ainās ar epilogu. No: Kopoti raksti, 4. sēj. Rīga: Liesma, 1987.

vai

atrodama LNB digitālajās kolekcijās: <https://runa.lnb.lv/wp-content/uploads/objects/60952/0309062403.pdf>

2. **Rainis.** *Pūt, vējiņi!* Tautas dziesma 5 cēlienos. No: Kopoti raksti, 10. sēj. Rīga: Zinātne, 1980.

vai

atrodams: <https://letonika.lv/literatura/Rainis>

Par autoru personību un darbiem

Aspazijas personība un daiļrade

1. **Aspazija.** *Kopoti raksti*, 3. sēj. Rīga: Liesma, 1986. 586.–588. lpp. Komentāri par drāmu „Vaidelote”.
2. **Aspazija.** *Kopoti raksti*, 4. sēj. Rīga: Liesma, 1987. 655.–658. lpp. Kā radās drāma „Zalša līgava”
3. **Aspazija.** *Kopoti raksti*, 4. sēj. Rīga: Liesma, 1987. 676. lpp. Komentāri par drāmu „Zalša līgava”
4. **Aspazija.** *Kopoti raksti*, 1. sēj. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2017:
 - V. Hausmaņa raksts „Latviešu drāmas sākotne. Aspazija”,
 - G. Bībera raksts „Aspazijas traģēdiju varones izvēles situācijās”,
 - A. Skuteļa 2 raksti par Aspazijas lugu iestudējumiem

5. **Kursīte, Janīna.** *Zalkša simbolika Aspazijas teiku drāmā „Zalša līgava”*. No: Kursīte, Janīna. Mītiskais folklorā, literatūrā, mākslā. Monogrāfija. Rīga: Zinātne, 1999. 438.–444. lpp.
6. **Raudive, Signe.** *Sieva, kas zināja čūskuvārdus*. 2015. Atrodams: <https://www.kroders.lv/par-teatri/716> (par Aspazijas lugu „Zalša līgava”)
7. **Aspazija.** No: <https://www.letonika.lv/literatura/section.aspx?id=3111731>
8. **Aspazija.** No: www.literatura.lv/personas/aspazija#:~:text=Aspazija%20%281865-1943%29%20-%20dzejniece%2C%20dramaturge%20
9. **Kalnačs, Benedikts. Vaidelote.** No: <https://enciklopedija.lv/skirklis/60793-> (par lugu „Vaidelote”)
10. **Aspazija. Vaidelote.** Valmieras Drāmas teātris. ZIP izlase. No: <https://replay.lsm.lv/lv/skaties/atskanosanas-saraksti/aspazija-stastos-radio-iestudejumos-un-koncertos/32765zemudens-dzive.a76950/>
11. **Cimdiņa, Ausma.** *Aspazija*. No: <https://enciklopedija.lv/skirklis/31832-Aspazija>
12. **Cimdiņa, Ausma.** *Aspazija – literāte un sabiedriskā darbiniece*. No: archive.lza.lv/LZA_VestisA/69_5-6/6_Ausma%20Cimдина.pdf
13. **Par darbu** (zalkša mīta izmantojums Aspazijas darbā). No: Jēkabs Lautenbahs-Jūsmiņš, liroepisks darbs „Zalkša līgava”. Atrodams: <https://letonika.lv/literatura/Reader.aspx?r=418&q=Aspazija%20Zalša%20līgava#>
14. **Kalnačs, Benedikts.** *Zalša līgava*. No: <https://enciklopedija.lv/skirklis/128681-“Zalša-līgava”>
15. **Aspazija.** *Zalša līgava*.
 - 1. daļa. No: <https://radioteatris.lsm.lv/lv/raksts/zalsa-ligava/aspazija-zalsa-ligava.-1.-dala-virszemes-dzive.a59141/>
 - 2. daļa. No: <https://radioteatris.lsm.lv/lv/raksts/zalsa-ligava/aspazija-zalsa-ligava.-2.-dala->

Raiņa personība un daiļrade

1. *Un rīts būs jāpieņem, lai kāds tas nāks*. Rainim 150. Zinātniskās konferences materiāli. Sast. I. Daukste-Silasproģe, G. Grīnuma, V. Hausmanis. Rīga: Valters un Rapa, 2015.
2. **Rainis.** *Kopotī raksti*, 10. sēj. Rīga: Zinātne, 1980. 475. lpp. Komentāri par traģēdiju „Indulis un Ārija”
3. **Rainis.** *Kopotī raksti*, 10. sēj. Rīga: Zinātne, 1980. 495. lpp. Komentāri par lugu „Pūt, vējiņi!”
4. **Rainis.** <https://www.letonika.lv/literatura/Section.aspx?f=1&id=2189826>
5. **Rainis.** *Indulis un Ārija*. Baltā traģēdija. Nacionālā teātra izrāde. No: <https://teatris.lv/izrade/indulis-un-> un izrādes programma
6. **Kalnačs, Benedikts.** *Indulis un Ārija*. No: <https://enciklopedija.lv/skirklis/96513-“Indulis-un-Ārija”>
7. **Jonīte, Dita.** *Koris traģēdijai piestāv*. Recenzija par iestudējumu „Indulis un Ārija”.

Pieejams: https://teatris.lv/wp-content/uploads/2025Koris_piestav.pdf (pieejamas arī citas recenzijas)

8. **Kalnačs, Benedikts.** *Pūt, vējiņi!* No: <https://enciklopedija.lv/skirklis/65041-Pūt,vējiņi!>
9. **Dobrovenskis, Roalds.** *Rainis un viņa brāļi. Viena dzejnieka septiņas dzīves.* Rīga: Jumava, 1999. (Sestā dzīve. 3. nodaļa „Virsotnes” („Indulis un Ārija” 448.–450.lpp.; „Pūt, vējiņi!” 481.–485. lpp.)
10. **Grīnuma, Gundega.** *Rainis.* No: <https://enciklopedija.lv/skirklis/55869-Rainis>
11. *Pūt, vējiņi!* Valmieras Drāmas teātris. ZIP izlase. No: <https://replay.lsm.lv/lv/skaties/ieraksts/ltv/202472/zip-izlase-put-vejini-valmieras-dramas-teatris>
12. **Kalniņš, Jānis.** *Rainis.* Biogrāfisks romāns. Rīga: Liesma, 1977. (372.–375. lpp. par „Induļa un Ārijas tapšanu); (418.–420. lpp., 432.–433. lpp. par „Pūt, vējiņi!” tapšanu)

Papildu avoti tēmas izziņāšanai – par baltu cilšu vēsturi un mītiem saistībā ar piedāvātajām Aspazijas un Raiņa lugām

1. **Vasks, Andrejs.** *Baltu sentautas Latvijas teritorijā.* Atrodams: <https://enciklopedija.lv/skirklis/150086-baltu-sentautas-Latvijas-teritorij%C4%81>
2. *Latviešu mitoloģija (vilks – 227.–228. lpp., Lietuviešu mitoloģija (uguns kults, dzīvnieki – 239.–243. lpp.).* No: Mitoloģijas enciklopēdija, II. Akmentiņa, A., Kataja, E. u.c. redakcijā. Rīga: Latvijas enciklopēdijas, 1994.

Dotais literatūras un avotu saraksts nav nedz visaptverošs, nedz obligāts. Olimpiādes izstrādātāji negarantē, ka uzdevumos iekļautie avoti tiks ņemti tieši no šīm krātuvēm. Norādīto uzziņas avotu uzdevums ir palīdzēt izprast autorus un to daiļradi kopumā un iedziļināties valodas, literatūras un kultūras aspektos.